

képviselőink nem is engedték át tőlünk eljárásuk eredményét és azaz a valódi igazság.

Mi megvalljuk, az úgy iránt jelenleg is a nem tudás sület féltékeny tekintetünk keresztül a Vadas kétféle bűncselekménye ha hetenkint kétszer a „Nemere” egyik, vagy másik völgyön át felénk sivit, mindig 29, 30, 40, 50 krajcár jutalékot cseng füleinkbe.

Összint megvalljuk azt is, hogy mi erdővidékiek felünk, rettegünk a „Nemere” ezen sivitásaitól s Kovács Gábor urnak is szemébe mondjuk, hogy az ezen becses lap o-jik számában napvilágot látott cikkében felhozott azon két elvét, hogy a „Lőbészterzi alpból „Népbankót” vagy „Fonó gyárát” állítsunk, tiszteljük s méltányoljuk törekvéseit, de nekünk is volt és van egy elvünk is ez az: „hogy ha 10 rész krajcár jut is osztályrészeinkbe boldog emlékü atyáink véres verejtékéből, adassék az, mint tulajdonunk, kezeinkre, mint ezt urunk és királyunk ő felsége az 1869-ik évi februárhó 16-ról kelt és egy későbbi legkegyelmesebb elhatározásaiban is megengedni méltóztatott s majd a mi teendőnk leend azt azon célra fordítani, melyet a szép, de elszegényedett Erdővidékre nézve legüdvösebbnek és hasznosnak látandunk.

Ez-ely a miénk s atyjainktól örököltük azon erkölcsi és polgári kötelezettséget is, hogy elvünkkel fel ne adjuk.

Lehet, hogy találkoznak olyanok, kik bennün két létező székelyeknek fognak nevezni, de erre csak azzal felelünk, hogy „a durva anyagi erő használása szentségtelen kénytelenség, mert az ellenfél mindíg használja azt s végtére is az igazság nekik kell győznie, mért igazság mellett áll az isten maga s kedves honunk örleke.”

Igy van, ez t. Kovács ur! Az önéhez hasonló több felhívásokat olvastunk már; a „Kelet” „Függetlenség” is a fonó gyár felállítását ajánlja s attól kell félnünk, hogy azok a sok szép hangzású szavak megragadják végtére kebleinket, ha életjelet nem adunk és elszorult lélekkel nem is bírnak hangot adni a pusztában kiáltóknak szavára.

Azonban „még egy ösztönös szó” t hallgatással tovább nem mellőzhetjük, mert végtére a „Nemere” majd ezen sarakat sivitja füleinkbe: „qui tacet, consentire videtur”. Már pedig mi erdővidékiek ezt magunkévá nem tehetjük, hallgatással e kőművesünet nem mellőzhetjük s ebből kifolyólag kimplytatjuk, hogy a kevés bizonyosat a bizonytalan sokért egyesek fendelkezése nem bizandjuk.

Kezeltett, kevés tokok már sok módon eleget s mégis kevés hosszú során át kevés gyűmölcsöt is tudunk felmutatni. S miért van ez? azért, mert a sok átmeneti időszak alatt mindig a régi stádiumba esett vissza; néha többet fogyott, mint a mennyivel növekedett.

Miért engedjük tehát még egy átmeneti időszaknak ismét alvást? Azért talán, hogy a javaslatba hozott egyik, vagy másik intézet megbukásával a még megmaradt kevés tokok is végkép megsemmisüljön, mint történt ez már nagyobb tökékre és biztosabb alapokra fektetett intézetekkel is? Oh nem! mi erdővidékiek ebbe bele nem egyezhetünk, mert a székely nemzet fő célja az igazság, a garanciát nem látjuk a fonó gyár felállításában; hisz az 50-60 rész krajcár jutalék alappal is a külföld nagy kiterjedésű gyárakkal szemben a versenyt kiállni nem bírni s így nem lenne egyéb, mint egy egyszerű székely osztóvá, melyre három-négyen felcsavarnák a fonalat s egy-kettő a vetőlőt addig taszigálná keresztül a bórda előtt innen is, túl is, míg a sok szakadás következtében az „ige” is elveszne.

Azon feltevésére K. G. urnak, hogy „egyik, vagy másik kereskedőnek cége solid és megbízható, brünni s brassói szövetgyárosoknál határtalan hitele van, mert a fizetési terminusokat pontosan tartja” stb.: csak azon, általánosan ismert szomorú eseteket hozzuk fel, hogy korunkban a leg-solidabb és évtizedeken át virágzott kereskedő cégek is egyremásra buktak s ép úgy megbukhatnának a fonó gyárral összeköttetésbe lépők is. De vajon ki hiszi el, hogy egy olyan kereskedő cég, mely a brünni és más külföldi gyárakkal összkötésben áll s azoknál hitele határtalan, egy könnyen falba rugná azon összeköttetés és határtalan hitelt? Azt hisszük, senki.

Vagy tán népbankot állítsunk Sztgyörgyre, mert ugy az uszorosok körmei közül megmenekszünk s a 40%-os kölcsön helyett 7-8%-os kölcsönt kapunk?

Ez mind jó elmefuttatásnak, de nekünk erdővidékieknek hasznunk nem lenne benne, mert ha kölcsönpénzre van szükségünk, két kezest kell magunkkal saját költségünkön Sepsz-Sztgyörgyre beszállítani s ezek élelmet, fuvarilletményét, napi díjat és a saját élelmünket s idővesztésünket összevetve, nekünk mégis csak 20-24%-os pénzünk lenne.

Jó, ám legyen! Beleegyezzünk, hogy a kérdésben főleg alap szét ne forgácsoltassék, de csak azon egyetlen esetben egyezünk bele, ha felerésze a fonó gyárra, fele része pedig egy, Baróthon — mint Erdővidék központján — felállítandó kisegítő intézetre fordítatik. Mert ha azon nagyhangú eszméknek: „mely áldások kutfejé lehetne a székely négre; biztos védvartat, erős sziklafalat képezne az általános elszegényedés tovább terjedése ellen” stb. — egy kissé tágasabb mezőt engedünk s higgyünk megfontoljuk, hogy háromszéki vérokonainknak már van Sztgyörgyön és K-Vásárhelyen pénzintézetük s hogy az árva pénzneknek legna-

gyobb része az ottani közpénztárakba foly be, melyek olcsó percentre kölcsönöztenek ki: akkor mindenki elfogulatlanul átlathatja, hogy nekünk erdővidékieknek jogos és lehet az a fennebbi kívánságunk, mért köztudat, hogy Erdővidék minden pénzintézetét nélkülöz.

Ha háromszéki vérokonaink ezen ajánlatukat elfogadják, akkor mi is még bővebben hozzászólandunk a nagyhangú eszmékhez, akkor átlátandjuk, hogy az áldások kutfejé nem hátal fordítják felénk s nem járunk úgy, mint a róka járt hajdanában Aesopus álarcjával.

Hogy valami nemeset és üdvöst hozhassunk létre, igyekezzünk oda törekedni, hogy mindannyian részesüljünk játékoságában, mért igazság mellett áll maga az isten is.

Vécerrári.

KÖZGAZDASÁG

A svéd lóher.

(trifolium hybridum.)

E becses lóherfajról egy német gazdasági lapban egy gazda a következőket írja:

Hat év előtt kísérletképen e lóherfajból félfontot pergettem el egy darab zabvetésbe. És megvallom, hogy az sem azon év őszén, melyben elvetettem, sem a reá következő tavasszal nem elégitette ki várakozásomat, mivel a vörös lóherrel arányban igen kicsi maradt és így pár hétig azt még sem tekintetem. A mint azonban az később szemem elé került, buja és sűrű állása valóban bámulatba ejtet.

Azóta e lóherfajjal rendszeren nagyobb területet szoktam bevetni és mindannyiszor azt tapasztaltam, hogy az első kaszálásra rendszeren több takarmányt adott, mint a vörös lóher; a második kaszálásnál ellenben már mögötke maradt a vörös lóhernek.

Mivel a svéd lóhernek gyengébb a szára, mint a vörös lóheré, az könnyen összeesik, összerogy, minek folytán úgy tűnik fel, mint ha az a vörös lóhernek a magasságát el nem érné, de ha az ember megvizsgálja, nem egy-két szálát talál, a mely 4-5 láb hosszúságra nő.

A svéd lóher 14 nappal későbbben érik, mint a vörös lóher, a mi annak előnyét az istálózásnál csak még inkább emeli. Miután pedig egy vágásra rendszeren annyi takarmányt ad, mint a vörös lóher nálunk két vágásra; ennél fogva annak tarlóját én rendszeren az első kaszálás után leszántottam; ezáltal azt értem el, hogy a talaj a vetés előtt tovább ülepszik és ennek folytán az utána vetett őszi rozs igen jó terméseket szolgáltat.

A velem szomszédos gazdák, a kiknek a svéd lóhermagból kísérletre juttattam, nem képesek azt eléggé dicsérni. S egyik szomszédom nem régebben arról értesített, hogy a mult évben egy földben egymás mellé vetett vörös és svéd lóher közül, a vörös lóher télen át teljesen kivesszett.

Epen azon körülmény, hogy a svéd lóher még a hidegebb teleket is jól kiállja és így még a hidegebb éjjel alatt is jól diszlik, más oldalról meg még oly talajban is megterm, melyben már a vörös lóher nem tenyész: teszi a svéd lóher minden magasabb fekvésű és a vörös lóher természetére már nem alkalmas talajjal bíró gazdaságok számára becessé.

A svéd lóher még egy helyen bir előnnyel a vörös lóher fölött és ez a vörös lóher természetére már nedves voltánál fogva nem alkalmas talaj.

A svéd lóher sárgászöld színű magja igen silány kinézésű, alig felényi nagy, mint a vörös lóher magja. Virágjának színe fehér, száza gazdagon meg van levellal rakva és e levelek nem peregnék oly könnyen le, mint a vörös lóher levele.

Lehet azonban a svéd lóher 2-3 évi használata is meghagyni. Egy holdra kell belőle 6-7 kilo Ha magot akarunk nyerni belőle, az első vágásból kell e célra egy darabot meghagyni.

Miután Erdélyben is nem egy vidék van, a hol a talaj nedves voltánál fogva a vörös lóher biztosan ki nem tevel, e sorokkal kívántuk a még ily helyen is biztosan sikerülő svéd lóherrel teendő kísérletre az ily vidékek gazdáinak figyelmét felhívni.

„E. G.”

LEGUJABB.

Bukarest, márc. 17. Az orosz kormány felszólította az oláh fejedelmet, hogy miután a háború befejeztetett és Románia feladatát teljesítette, még a kongresszus előtt fegyvereztesse le hadseregét. Az oláh kormány Oroszország e kérelmét a leg-határozottabban visszautasította.

Szentpétervár, márc. 17. Egy újabb messze elágazó nihilista összeesküvésnek jöttek nyomába. Roppant feltűnést kelt, hogy az összeesküvők között főranguk neveit is fedezték föl, és a célra is nagyon lesújtólag hatott, hogy még e győzelmes hadjárat sem volt képes a forradalmi elemeket elhallgattatni.

Róma, márc. 17. A leglitelebb forrásból jelentik, hogy az itteni angol követ bizalmas kihallgatásban fogadtatott Humberto király által. Mondják, hogy a kihallgatás célja az olasz királyt rábeszélni, hogy szakítson Németországgal, s ha e cél eléretik, Anglia a legmesszebb terjedő remények

teljesülését igéri, a nélkül, hogy ez Ausztria-Magyarország hátrányára lenne. Természetes, hogy a kihallgatás eredményéről nem lehet bizonyosat tudni.

Odessa, márc. 17. Tegnapelőtt az itteni kikötőben muszka és angol matrózok véres verekedésbe elegyedtek; több angol matróz súlyosan megsebesült. Az angol konzul erről jelentést tett kormányának, és a muszka matrózokat okolja a verekedésért, kik sértő és gyalázó kifejezésekkel provokálták az angolokat.

Konstantinápoly, március 17. Stambul falain tegnap reggel falragaszok találtak, melyek sokatlan dühösséggel vannak szerkesztve. A falragasz a nép nevében nyilatkozik, s azt mondja, hogy a török nemzet nem fogadja el azon békét, melyet tehetetlen fejedelme és szolgáló lelki kormányára aláirt. Végül felhivatik a szultán, hogy a haza egyedüli fiát, Mithád pasát haladéktalanul haza hívja, miután a török nemzetnek egyedül ő benne van még bizalma, egyedül ő az, ki a még el nem rabolt birtokot megőrizheti.

Szentpétervár, márc. 17. Az „Agence R.” jelenti: A békekötés rektifikálótól, közlése a hatalmak értesítése után történik. Reuf elutazott. Muszkaország elleni a görög képviseltetést, mivel csak a nagyhatalmak tartanak kongresszust. Parancs adottt ki a hadsereg visszatérésére. A garda kezdi ezt, mely Kiewben megállapodik.

Pétervár, márc. 17. A „Golos” arról értesül, hogy a szentpétervári hatóságot a belügyminiszter felszólította, miszerint állítsa össze azoknak névsorát, kik a szervezendő miliciában alkalmazhatatnak, mint tiszték.

A „NEMERE” magántávirata.

Feladatott Budapesten márc. 20 d. e. 10 órá 41 p. Érkezett d. e. 11 ó 58 p.

Andrássy gróf beszéde a delegációban nagy hatást keltett, minek következtése lett, hogy a magyar delegáció tagjai a hitelt tegnap egyhangulag megszavazták. A porta közölte a bécsi kormányval a békefeltételeket.

Az angol-orosz konfliktus napról-napra növekszik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ferenc Károly** főhercegért városunkban f. hó 18-án tartott meg a rom. kath. templomban a gyász-istenisztelet díszes és nagyszámu közönség jelenlétében. Jelen volt a megyei tisztikar, a városi tanács, a cs. kir. serezed itt állomásozó tisztí kara s több hivatalos testület.

— **Mélt. Pötsa József** főispán urnál névpapja alkalmából folyó hó hó 19-én a városi és megyei hivatalok küldöttségei tiszteltek. A főispán ur szokott nyájás modorával fogadta a tisztelőket s délután 2 óraker fényes bankettet adott számukra. Az ebéd igen kedélyesen folyt le s számos szelleműs toaszok fűszereztek a lakomát.

† **Nekrológ.** Jancsik József, nyugalmazott pénzügyőri biztos — élte 62-ik és házassága 23-ik évében, végelgyengülés következtében S-Sztgyörgyön folyó év március 19-én este 9 óraker megszünt élni.

— **Bukarestből** írják lapunknak: Ez évben az első bál a magyar iskolá javára volt és mivel nem a közönség válogatottságát kerestük, hanem a jövedelmet: egy kissé tarkás volt ugyan bálunk, de a cél el lett érve, mert leszámítva a költségeket, 700 frankon felül jövedelmezett. Megtisztelték bálunkat jelenlétével két vicekonzulunk is, egyik mélt. Burján István ur, kit már régebben ismerünk, a másik csak most jött, az is magyar, igen művelt fiatal ember. Leirok egy pár öltözéket is, de neveket nem említek. Egy magas, szép szőke nő, rózsaszín selyem alj, sárgás szürke tunique rózsaszín csokorokkal, hajában apró rózsaszínű deigy nyális guirland diszelgett. Egy másik, ugyancsak szőke nő, épen ily costumben volt, csakhogy az alapszín piros vala. Egy harmadik igen csinos öltözék volt ismét: fekete selyem alj, fehér selyem gaze tunique fekete bársony csokorral, mindenik csokorban gyöngyvirágocskák. Jól nézett ki még egy barna nő világos lilla selyemben. — Előjárásunk fáradságtalan volt a jegyek elárúsításában; említett érdemel különösen ellenőrünk t. Morvay István ur, ki egymaga 70 jegyet árusított el s ki az egész bál rendezésével meg volt bízva. Ő feladatának meg is felelt; a termet olcsón kapta, a zenészek igen jók voltak. A másik bál márc. 2-án a kaszinó-bál volt, mely a könyvtár javára, mint hallom, 12 cs. kir. aranyat jövedelmezett. — Több bálunk nem volt ez ideig.

— **A k. vásárhelyi** jótékony „Nő egyület” megalakulván, célul tűzte ki hetenkint péntek napon fillér-estélyeket tartani; ezen estélyek egyelőre f. év március 22, 29-én, április 5 és 12-én a tanácsház termében fognak megtartatni, mely társas összejövetelekre a t. közönséget tisztellett meghívja a Nő-egylet igazgatósága.

— **Könyörtelen a sors,** valóban oly könyörtelen. Sámí Lajos, elhunyt írótságunk hátramaradt ötödiklével leánykáját temették: 18-án Az elhunytnak és gyászba borult özvegyének harmadik